

Projekts Nr.3.2.1.1/16/A/006

“Latvijas Elektronikas un elektrotehnikas nozares klasteris”

Direktīva 2011/65/ES par dažu bīstamo ķīmisko vielu lietošanas ierobežojumiem elektriskajās un elektroniskajās iekārtās

Ilze Doniņa

VARAM Vides kvalitātes un atkritumu apsaimniekošanas nodaļa

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

Normatīvie akti

- **Direktīva 2011/65/ES par dažu bīstamo ķīmisko vielu lietošanas ierobežojumiem elektriskajās un elektroniskajās iekārtās**
- **MK 05.02.2013 Nr.84 «Noteikumi par atsevišķu ķīmisku vielu lietošanas ierobežojumiem elektriskajās un elektroniskajās iekārtās»**

Būtiskākie jautājumi

1. atsevišķu bīstamu ķīmisko vielu izmantošanas ierobežojumi elektriskajās un elektroniskajās iekārtās (turpmāk – iekārtas);
2. tādu personu pienākumi, kuras izgatavo, importē vai izplata iekārtas;
3. iekārtu būtiskās prasības un šo prasību ievērošanas uzraudzības mehānisms.

Darbības joma

- attiecas uz iekārtām, kuras minētas šo noteikumu [2.pielikumā](#).
  1. Liela izmēra mājsaimniecības iekārtas
  2. Maza izmēra mājsaimniecības iekārtas
  3. Informācijas tehnoloģiju un elektronisko sakaru iekārtas
  4. Patērētāju iekārtas
  5. Apgaismes iekārtas
  6. Elektriskie un elektronikas instrumenti
  7. Rotaļlietas, atpūtas un sporta piederumi
  8. Medicīniskās ierīces
  9. Monitoringa un kontroles instrumenti, tajā skaitā rūpnieciskie monitoringa un kontroles instrumenti
  10. Tirdzniecības automāti
  11. Iekārtas, kuras neietilpst nevienā no minētajām kategorijām

Darbības joma

- neattiecas uz:
  - 4.1. iekārtām, kuras tieši tiek izmantotas valsts drošības interešu aizsardzībai un militāriem mērķiem, tai skaitā ieročiem, munīcijai un specifiskām militārām iekārtām;
  - 4.2. iekārtām, kas paredzētas sūtīšanai kosmosā;
  - 4.3. iekārtām, kas īpaši veidotas un uzstādāmas kā cita tipa iekārtu daļa, uz kurām neattiecas šie noteikumi un kas var veikt savas funkcijas tikai kā daļa no minētās iekārtas, un tās var aizstāt tikai ar tādu pašu īpaši veidotu iekārtu;
  - 4.4. lielizmēra stacionāriem rūpnieciskiem mehānismiem;
  - 4.5. lielizmēra stacionārām ierīcēm;
  - 4.6. pasažieru vai kravas transportlīdzekļiem, izņemot neapstiprināta tipa elektriskos transportlīdzekļus ar diviem riteņiem;
  - 4.7. mobilo tehniku, kas nav paredzēta autoceļiem un izmantojama tikai profesionālām vajadzībām;
  - 4.8. aktīvām implantējamām medicīniskām ierīcēm;
  - 4.9. saules fotoelementu paneļiem, ko paredzēts izmantot sistēmā, kuru projektē, komplektē un uzstāda speciālisti iepriekš noteiktā vietā pastāvīgai lietošanai, lai iegūtu elektroenerģiju no saules stariem, publiskām, saimnieciskām un rūpnieciskām vajadzībām, kā arī iedzīvotāju vajadzībām;
  - 4.10. iekārtām, kas ir īpaši projektētas pētniecības un izstrādes vajadzībām un ir pieejamas tikai saimnieciskās darbības veicējiem.

- Tirgū laistās iekārtas, tajā skaitā kabeļi un rezerves daļas to labošanai, atkārtotai izmantošanai, funkciju atjaunināšanai vai jaudas palielināšanai, nedrīkst pārsniegt šo noteikumu [1.pielikumā](#) minēto ķīmisko vielu maksimāli pieļaujamo koncentrāciju viendabīgu materiālu masā.

Ķīmiskās vielas, kuru lietošana iekārtās ir ierobežota, un to maksimāli pieļaujamā koncentrācija līdz 2019. gada 21. jūlijam

Nr. p.k.	Ķīmiskās vielas un ķīmisko vielu grupas	Maksimāli pieļaujamā koncentrācija viendabīgu materiālu masā
1.	Svins	0,1 %
2.	Dzīvsudrabs	0,1 %
3.	Kadmijs	0,01 %
4.	Sešvērtīgs hroms	0,1 %
5.	Polibrombifenili (PBB)	0,1 %
6.	Polibromdifenilēteri (PBDE)	0,1 %

Ķīmiskās vielas, kuru lietošana iekārtās ir ierobežota, un to maksimāli pieļaujamā koncentrācija no 2019. gada 22. jūlija

Nr. p.k.	Ķīmiskās vielas un ķīmisko vielu grupas	Maksimāli pieļaujamā koncentrācija viendabīgu materiālu masā
1.	Svins	0,1 %
2.	Dzīvsudrabs	0,1 %
3.	Kadmijs	0,01 %
4.	Sešvērtīgs hroms	0,1 %
5.	Polibrombifenili (PBB)	0,1 %
6.	Polibromdifetilēteri (PBDE)	0,1 %
7.	<i>bis</i> (2-etilheksil) ftalāts (DEHP)	0,1 %
8.	Butilbenzilftalāts (BBP)	0,1 %
9.	Dibutilftalāts (DBP)	0,1 %
10.	Diizobutilftalāts (DIBP)	0,1 %"

Izņēmumi

- 6. Šo noteikumu [5.punkts](#) neattiecas uz:
- 6.1. kabeļiem vai rezerves daļām, kas paredzētas remontam, atkārtotai izmantošanai, funkciju atjaunināšanai vai jaudas palielināšanai:
  - 6.1.1. iekārtās, kas laistas tirgū pirms 2006.gada 1.jūlija;
  - 6.1.2. medicīniskās ierīcēs, kas laistas tirgū pirms 2014.gada 22.jūlija;
  - 6.1.3. medicīniskās ierīcēs in vitro diagnostikai, kas laistas tirgū pirms 2016.gada 22.jūlija;
  - 6.1.4. monitoringa un kontroles instrumentos, kas laisti tirgū pirms 2014.gada 22.jūlija;
  - 6.1.5. rūpnieciskajos monitoringa un kontroles instrumentos, kas laisti tirgū pirms 2017.gada 22.jūlija;
  - 6.1.6. iekārtās, uz kurām attiecas normatīvajos aktos par atsevišķu ķīmisku vielu lietošanas ierobežojumiem iekārtās noteiktie izņēmumi un kuras laistas tirgū pirms tam, kad attiecīgie izņēmumi zaudēja spēku;
- 6.2. atkārtoti izmantojamām rezerves daļām, kas iegūtas no iekārtām, kuras laistas tirgū pirms 2006.gada 1.jūlija, un izmantotas iekārtās, kas laistas tirgū pirms 2016.gada 1.jūlija, ja minētās rezerves daļas atkārtoti izmanto auditējamā noslēgtā atkārtotas izmantošanas sistēmā un par to tiek paziņots patērētājam;
- 6.3. šo noteikumu [3.pielikumā](#) minēto pieļaujamo svina, dzīvsudraba, kadmija, sešvērtīgā hroma, polibromēto bifenilu un polibromēto difenilēteru lietošanu;
- 6.4. šo noteikumu [4.pielikumā](#) minēto pieļaujamo svina, dzīvsudraba, kadmija, sešvērtīgā hroma, polibromēto bifenilu un polibromēto difenilēteru lietošanu medicīniskās ierīcēs un kontroles un monitoringa instrumentos.

Izņēmumi

- 36. Iekārtas, uz kurām pirms šo noteikumu spēkā stāšanās neattiecās normatīvie akti par bīstamo ķīmisko vielu lietošanas ierobežojumiem un kuras šo noteikumu spēkā stāšanās dienā neatbilst šo noteikumu prasībām, ir atļauts piedāvāt tirgū līdz 2019.gada 22.jūlijam.
- 37. Šo noteikumu [5.punktu](#) piemēro:
  - 37.1. medicīniskām ierīcēm un monitoringa un kontroles instrumentiem, kas laisti tirgū no 2014.gada 22.jūlija;
  - 37.2. *in vitro* diagnostikas medicīniskām ierīcēm, kas laistas tirgū no 2016.gada 22.jūlija;
  - 37.3. rūpnieciskajiem monitoringa un kontroles instrumentiem, kas laisti tirgū no 2017.gada 22.jūlija.
- 38. *Bis* (2-etilheksil) ftalāta (turpmāk – DEHP), butilbenzilftalāta (turpmāk – BBP), dibutilftalāta (turpmāk – DBP) un diizobutilftalāta (turpmāk – DIBP) lietošanu medicīnas ierīcēs, tai skaitā *in vitro* medicīnas ierīcēs, un monitoringa un kontroles instrumentos, tai skaitā rūpnieciskā monitoringa un kontroles instrumentos, ierobežo no 2021. gada 22. jūlija atbilstoši šo noteikumu [1. pielikumam](#).

Izņēmumu pieteikšanas kārtība

- Iekārtu ražotājs, ražotāja pilnvarots pārstāvis vai jebkurš saimnieciskās darbības veicējs piegādes ķēdē var iesniegt Eiropas Komisijā priekšlikumus, lai noteiktu šo noteikumu [3.](#) un [4.pielikumā](#) minēto pieļaujamo svina, dzīvsudraba, kadmija, sešvērtīgā hroma, polibromēto bifenilu un polibromēto difenilēteru lietošanu, lietošanas termiņa pagarināšanu vai atcelšanu ne vēlāk kā 18 mēnešus pirms attiecīgā pieļaujamā lietošanas termiņa beigām.

Atbilstības novērtēšanas procedūra

- 8. Lai pierādītu, ka iekārtas atbilst šo noteikumu [5.punktā](#) minētajām prasībām, pirms iekārtu laišanas tirgū ražotājs veic atbilstības novērtēšanas procedūru – iekšējo ražošanas kontroli, kas ietver šādas darbības:
  - 8.1. iekārtu tehniskās dokumentācijas izstrāde saskaņā ar šo noteikumu [10.punktu](#);
  - 8.2. visu ražošanas procesā izgatavoto iekārtu atbilstības nodrošināšana šo noteikumu [10.punktā](#) minētajai tehniskajai dokumentācijai un šo noteikumu prasībām;
  - 8.3. iekārtu modeļa Eiropas Savienības atbilstības deklarācijas (turpmāk – deklarācija) izstrāde, ar kuru ražotājs apliecina, ka ir pierādīta atbilstība šo noteikumu prasībām;
  - 8.4. iekārtas marķēšana ar CE atbilstības marķējumu.

Atbilstības novērtēšanas procedūra

- 9. Ražotājs iekārtu atbilstību šo noteikumu [5.punktā](#) minētajām prasībām var pierādīt arī, veicot atbilstības novērtēšanas procedūru saskaņā ar citiem normatīvajiem aktiem par iekārtu atbilstības novērtēšanu, ja tajos ir noteiktas tikpat stingras prasības kā šajos noteikumos, un izstrādāt vienotu tehnisko dokumentāciju.

CE marķējums

- 14. Ja iekārtas ir marķētas ar CE atbilstības marķējumu, tās uzskata par atbilstošām šo noteikumu prasībām, ja nav pierādījumu par pretējo.
- 15. Materiāli, sastāvdaļas un iekārtas atbilst šo noteikumu prasībām, ja ievērots kāds no šādiem nosacījumiem:
  - 15.1. tām ir veikti testi un mērījumi, kas apliecina atbilstību šo noteikumu [5.punktā](#) minētajām prasībām;
  - 15.2. tās atbilst piemērojamo standartu prasībām, uz kuriem ir publicētas atsauces izdevumā "Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis".

Tirgus uzraudzība

- 18. Tirgus uzraudzību veic valsts uzraudzības un kontroles iestāde, ja tās kompetencē ir noteikta jebkuru iekārtu tirgus uzraudzība un kontrole (turpmāk – tirgus uzraudzības iestāde). Veicot tirgus uzraudzību, tirgus uzraudzības iestādes amatpersonas ir tiesīgas:
  - 18.1. kontrolēt un uzraudzīt tirgū piedāvājamo iekārtu atbilstību šo noteikumu prasībām, apmeklējot iekārtu tirdzniecības, uzglabāšanas un ražošanas vietas, kā arī veikt iekārtu paraugu pārbaudes (priekštestēšanu), tai skaitā atverot iepakojumu un testējot paraugu;
  - 18.2. pieprasīt un bez maksas saņemt informāciju (tai skaitā tehnisko dokumentāciju, deklarāciju, testēšanas pārskatus), kas nepieciešama uzraudzības veikšanai atbilstoši šajos noteikumos minētajām prasībām;
  - [18.3.](#) pieprasīt, lai ražotājs vai importētājs nodrošina attiecīgo tehniskās dokumentācijas daļu tulkojumu valsts valodā, sniedzot pamatojumu tulkošanas nepieciešamībai;
  - 18.4. pieprasīt un bez maksas saņemt iekārtu paraugus un organizēt to ekspertīzi, lai noteiktu iekārtu atbilstību šajos noteikumos minētajām prasībām.
- 19. Izdevumus par iekārtu ekspertīzi sedz atbilstoši normatīvajiem aktiem par preču un pakalpojumu drošumu.

Tirgus uzraudzības iestādes darbības

- 20. Ja tirgus uzraudzības iestāde konstatē, ka iekārtām nav sagatavota vai ir nepareizi sagatavota ES atbilstības deklarācija, nav pieejama vai ir nepilnīga tehniskā dokumentācija vai iekārta markēta ar CE atbilstības markējumu, neievērojot šo noteikumu prasības, vai nav markēta vispār, tirgus uzraudzības iestāde attiecīgajam ražotājam, pilnvarotajam pārstāvim vai importētājam uzdod noteiktā termiņā novērst konstatēto neatbilstību.
- 21. Ja šo noteikumu [20.punktā](#) minētā neatbilstība noteiktajā termiņā netiek novērsta, tirgus uzraudzības iestāde ir tiesīga pieņemt lēmumu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par preču un pakalpojumu drošumu, aizliedzot iekārtu laišanu un piedāvāšanu tirgū un uzdodot izņemt iekārtas no tirgus vai tās atsaukt.
- 22. Ja tirgus uzraudzības iestāde konstatē, ka iekārtas neatbilst šajos noteikumos minētajām prasībām (izņemot šo noteikumu [20.punktu](#)), tā, ņemot vērā iekārtu radīto risku, nodrošina, lai samērīgā laikā tiktu veiktas korektīvas darbības, panākot iekārtu atbilstību noteiktajām prasībām, to izņemšanu no tirgus vai atsaukšanu.
- 23. Tirgus uzraudzības iestāde ir tiesīga ierosināt attiecīgajam ražotājam, tā pilnvarotajam pārstāvim, importētājam vai izplatītājam veikt brīvprātīgas korektīvas darbības iekārtu neatbilstības novēršanai.
- 24. Ja attiecīgais ražotājs, pilnvarotais pārstāvis, importētājs vai izplatītājs samērīgā laikā neveic atbilstošas korektīvas darbības brīvprātīgi, tirgus uzraudzības iestāde ir tiesīga pieņemt lēmumu atbilstoši normatīvajiem aktiem par preču un pakalpojumu drošumu.

Ražotāju, pilnvaroto pārstāvju, importētāju un izplatītāju pienākumi

- 25. Laižot iekārtas tirgū, ražotāji nodrošina, ka tās ir projektētas un saražotas atbilstoši šo noteikumu [5.punktā](#) minētajām prasībām.
- 26. Ražotājs:
  - 26.1. izstrādā tehnisko dokumentāciju un veic atbilstības novērtēšanu – iekšējo ražošanas kontroli – atbilstoši šo noteikumu [8.punktam](#);
  - 26.2. sagatavo deklarāciju atbilstoši šo noteikumu [10.punktam](#) un marķē iekārtas ar CE atbilstības marķējumu atbilstoši šo noteikumu [13.punktam](#), ja, veicot atbilstības novērtēšanu, ir konstatēts, ka iekārtas atbilst šo noteikumu prasībām;
  - 26.3. saglabā tehnisko dokumentāciju un deklarāciju 10 gadus pēc iekārtu laišanas tirgū;
  - 26.4. izstrādā un piemēro procedūras, lai sērijveida ražošanā nodrošinātu iekārtu pastāvīgu atbilstību šo noteikumu prasībām, kā arī ņem vērā iekārtu konstrukcijas vai raksturlielumu izmaiņas, izmaiņas piemērojamos standartos vai tehniskajā specifikācijā saskaņā ar kuru deklarēta iekārtas atbilstība;

Ražotāju, pilnvaroto pārstāvju, importētāju un izplatītāju pienākumi

- 26.5. veic neatbilstīgo iekārtu un atsaukto iekārtu uzskaiti (reģistrējot iekārtas tipa, partijas vai sērijas numuru vai citu norādi, kas nodrošina iekārtu identifikāciju), kā arī informē par tām izplatītājus;
- 26.6. nodrošina, ka uz iekārtām ir tipa, partijas vai sērijas numurs vai cita norāde, kas nodrošina to identifikāciju, vai, ja iekārtu izmērs vai veids to neļauj, nodrošina, ka šī informācija ir sniegta uz iepakojuma vai dokumentā, kas pievienots iekārtām;
- 26.7. norāda uz iekārtām vai, ja tas nav iespējams, uz iekārtu iepakojuma vai tām pievienotajos dokumentos savu nosaukumu (firmu), reģistrēto tirdzniecības nosaukumu vai reģistrēto preču zīmi un adresi. Adresē norāda kontaktpunktu, kur iespējams sazināties ar ražotāju. Ja normatīvajos aktos par medicīnisko ierīču reģistrācijas, atbilstības novērtēšanas, izplatīšanas, ekspluatācijas un tehniskās uzraudzības kārtību ir paredzēti vismaz tikpat stingri nosacījumi par ražotāja nosaukuma un adreses pievienošanu, piemēro minētos normatīvos aktus;
- 26.8. ja ražotājs uzskata vai tam ir iemesls uzskatīt, ka iekārtas, kuras tas laidis tirgū, neatbilst šo noteikumu prasībām, nekavējoties veic nepieciešamās korektīvās darbības, lai panāktu iekārtu atbilstību vai, ja nepieciešams, lai tās atsauktu vai izņemtu no tirgus, kā arī nekavējoties par to informē tirgus uzraudzības iestādes tajās ES dalībvalstīs, kurās iekārtas ir pieejamas, norādot detalizētu informāciju par neatbilstību un visiem veiktajiem pasākumiem, lai neatbilstību novērstu;
- 26.9. pēc tirgus uzraudzības iestādes pamatota pieprasījuma sniedz tai visu nepieciešamo informāciju un tehnisko dokumentāciju valsts valodā, lai pierādītu iekārtu atbilstību šo noteikumu prasībām;
- 26.10. pēc tirgus uzraudzības iestādes pieprasījuma sadarbojas ar to dažādos pasākumos, lai nodrošinātu tirgū laisto iekārtu atbilstību šo noteikumu prasībām.

Kontaktinformācija:

Ilze Doniņa

VARAM Vides kvalitātes un atkritumu apsaimniekošanas nodaļas

Vecākā referente

67026515 / ilze.donina@varam.gov.lv

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds